

Pri administrativnih ustanovah je bilo v zaključnem računu za proračunsko l. 1932-33. stvarnih izdatkov Din 574,385.552'60. Po današnjem proračunu znašajo odobreni krediti Din 786,108.754'—, po predlogu pa Din 793 milj. 474.483'— ali za Din 7.365.729'— več. To zvišanje je odobreno pri osebnih izdatkih za osnovno šolstvo iz razloga, ker je bilo v § 3. zakona o naknadnih in izrednih kreditih po proračunu za l. 1932-33. dovoljeno, da sme prosvetni minister nastaviti 300 učiteljev. Pri

gospodarskih in kulturnih ustanovah so po današnjem proračunu odobreni krediti v višini Din 23,683.082'—, po predlogu znašajo Din 23.008.068'—, ali za Din 675.014'— manj. Po zaključnem računu za leto 1932-33. se je stvarno porabilo Din 23,600.839'47.

Končno predoča finančni minister vse slabe posledice, ki bi jih imela eventualna inflacija v naši državi za vse narodno-gospodarsko življenje. Inflacije ne bo, ker ni zanjo nobene stvarne potrebe.

Poslovnik za skupštine i zborove JUU

(Nadaljevanje.)

§ 47. Pre nego što se pristupi konačnom glasanju, može skupština prostim glasanjem bez rasprave zaključiti, da se predlog vrati odboru radi pregleda i popravka redakcije, kao i zato, da se dovedu u saglasnost njegove izmene i dopune. Odbor podnosi izveštaj o redigiranom predlogu nakon čega se pristupa konačnom glasanju.

§ 48. Glasanje i rasprava u pojedinostima pojedinih članova može se i odgoditi i združiti s članom koji je u vezi s time. O tome se glasa bez rasprave pre svega drugog.

Ako je koje pitanje podeljeno na više tačaka, onda se, pošto se o svakoj tački bude glasalo posebno, glasa o celom članu ukupno.

§ 49. Svi predlozi podnose se predsedništvu pismeno, čitko pisani i u potpunom obliku.

S predlozima delegata, koje su delegati podneli u skladu s propisima ovog poslovnika, postupaju se kao s predlozima pojedinih društava.

Ako odbor nađe, da treba koji predlog u načelu odbaciti, onda se o ovom pitanju prethodno odlučuje u skupštini bez rasprave po saslušanju odborskog izvestioca i prvo potpisano predlagачa.

§ 50. Ako predlagач traži hitnost za svoj predlog, mora skupština odmah odlučiti o hitnosti.

Hitnost obrazlaže prvi predlagач, odnosno predstavnik jedinice, koja je predlog podnela. Ako je zahtev hitnosti primljen, upućuje se predlog odmah nadležnom odboru, koji ga pre sviju drugih predmeta uzima u raspravu te podnosi skupštini izveštaj odmah posle rasprave.

Rok, u kome more podneti izveštaj o tome predlogu, određuje skupština. Ako odbor ne podnese izveštaj u određenom roku, može se predlog uzeti u pretres na skupštini i bez izveštaja odbora.

§ 51. Dok izveštaj stigne iz odbora, predsednik će o tome izvestiti skupštinu.

U raspravi hitnih predloga može za grupu govoriti samo jedan govornik za i jedan protiv.

Hitnost se može predložiti i za jedan predlog koji je već upućen odboru. O takvom predlogu raspravlja odbor odmah i postupa s njime jednako, kako je to predviđeno za hitne predloge.

§ 52. Kada je svršen u odborima izveštaj o izveštaju o blagajni i budžetu, moraju se ovi izveštaji staviti na prvo mesto dnevnog reda. Od ovoga se može činiti izuzetak samo u korist hitnih predloga. Iz tog razloga moraju niže jedinice dobiti 14 dana pre skupštine štampan izveštaj.

O izveštaju izveštaja, blagajne i budžeta, pošto bude u načelu primljen, raspravlja se u pojedinostima po partijama. Glasa se po partijama a naposljetku zajedno. Prvo se raspravlja o izveštaju, zatim o računu i budžetu. Svi se ovi izveštaji smatraju kao jedna rasprava.

Ako se u toku rasprave utvrdi, da se pojedini zaključci tiču budžeta, ove se naknadno

podnose finansijskom odboru, da donese odluku o ovoj stvari u budžetu u vezi s predmetom te odbor podnosi zatim predlog skupštini za promenu budžeta. Takav predlog u finansijskom odboru i skupštini ima se smatrati kao hitan. Svaki razdeo i predlog koji zahteva od članova nove terete ili povisuje budžet i članarinu, otpusta se pre odluke u skupštini društvima na raspravu, da delegati dobiju punomoćja za glasanje i skida se s dnevnog reda dotične skupštine. Predlagачi mogu blagovremeno još pre skupštine tražiti da se takav predlog uputi društvima u svrhu opunomoćenja delegata.

§ 53. Ako se u predlogu traži promena pravila, poslovnika i druge načelne stvari, koje tangiraju sve učitelje, takav se predlog, pre nego skupština o tome raspravlja i odlučuje, pošalje društvima da o tome raspravljaju i dobiju delegati punomoćja za glasanje. Ako su društva primila takav predlog a nisu opunomoćila delegata za glasanje, smatraće se, da su delegati punomoćno glasali za taj predlog. Odgovornost pada u takvim slučajevima na predsednika društva.

Skupština rešava o tome, koji predlozi sa skupštine da se šalju društvima na pretres.

§ 54. Rezolucije mogu skupštini podnositi upravni odbori i delegati, a upućuju se naročito skupštinskom odboru za rezolucije.

Pitanje poverenja.

§ 55. Uprava i pojedini funkcionari uprave za sebe imaju uvek pravo staviti na skupštinu pitanje poverenja. O tomu će se predlogu glasati pre sviju ostalih.

Glasanje.

§ 56. Skupština glasa dizanjem ruku javno ili tajno.

Skupština može punovažno rešavati ako joj učestvuju nadpolovična većina celokupnog broja delegata, ne računajući upravni i nadzorni odbor.

Glasati se može samo lično.

Za punovažne odluke potrebna je većina glasova prisutnih članova. Pri jednakoj podeli glasova smatra se, da je predlog o kome se glasalo, primljen.

Za rešavanje o predlozima, poteklih od strane skupštine odnosno promene pravila, potrebna je većina od 3/4 ukupnog broja delegata.

§ 57. Ako pri glasanju dizanjem ruku predsednik zapazi da nema dovoljnog broja delegata za odlučivanje, narediće prozivu ili prebrojanje. Na zahtev jednog delegata poduprto od 50 glasova za glavnu, 1/3 delegata za sresku i banovinsku skupštinu, prozivka se mora vršiti pre glasanja, ako se glasa o predmetu dizanjem ruku. Ovako prozivanje može se tražiti samo jedno za vreme jedne sednice.

Prisutni delegati, kada se pokrene pitanje o kvorumu, ne mogu izaći iz dvorane, sve dok se ne svrši prozivka, odnosno prebrojanje i glasanje. Ko to ipak učini, smatra se

je obćestvena, moćno stanovska, dosledna, vćasi tudi bolj zunanja; v političnem oziru je kmet rad konservativen in preveč pasiven. V ospredju pa so kmetu gospodarske vrednote, zlasti ceni delo in zemljo. O umetniški nadarjenosti vaščanov priča vsa ljudska umetnost. — Zanimivo je poglavje o kmetstkih tipih. Učitelja pa bo zanimalo, kako se v opisnem kulturnem, socialnem in psihološkem okolju razvijata kmetstki otrok in mladostnik ter mladostnica. Ta vprašanja je pisatelj razmeroma obširno obdelal (33 strani).

Vaška pedagogika. Glavni vzgojni činitelj na vasi je kolektivni etos, ki poganja iz celotne kmetstke duše in kulture. Šola pa prinaša čisto drugačnega, meščanskega duha, zato se ne more udomačiti na vasi. Učitelj naj tolmači, čisti in dviga vaški etos. Oblikuje naj kmetstki značaj in kmetstki stanovski ponos. Ne sme pa šola utoniti v malem vaškem svetu. Odkriva naj tudi ostali svet. Preko mladega rodu bo moral najti kmetstki stan »hormonično sintezo staročastite kmetstke preteklosti s pristnimi vrednotami sedanjosti« (163). Vsi šolski predmeti naj temelje v domači grudi in kmetstki kulturi. S tega vidika je treba tudi vzgajati kmetstkega mladostnika in mladostnico.

Vsekakor moramo pisatelju priznati, da je razgrnil polno vrsto problemov, od katerih vsak kar izziva in kliče k nadaljevanju. Knjiga je začetek in osnova dela, ki se ima šele pričeti. Pisana je z razumevajočo ljubeznijo do vaške in kmetstke miselnosti in kulture. Kaže nam svojevrstne vrednote, v katere skoraj ne verujemo več niti tisti, ki smo iz vasi izšli. Še mnogi kmetje sami se jih skoraj sramujejo, dasi čutijo, da jim je nova meščanska miselnost in kultura tuja in vsaj zanje prečestokrat — prazna. Malo težje in morda ne

Vloge v denarnih zavodih oplajajo v obliki posojil celokupno gospodarstvo

Zato je

varčevanje podlaga vsake občine, vsake države in rodbinske sreče

Vaše vloge Vam obrestuje zelo ugodno

Mestna hranilnica ljubljanska

Prešernova ulica št. 3

Nalagajte prihranke po ček. položnicah 10.533 ali med uradnimi urami od 8. do 12 1/2. — Telefon št. 2016, 2616
Za njene vloge v znesku Din 420.000.000 — jamčijo poleg vseh terjatev rezervni zakladi ter mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem (elektrarna, plinarica, klavnica, hiše i. t. d.) in vsa davčno močjo

Izguba izključena

da je bio prisutan ali da nije glasao. Prisutnost delegata utvrđuje predsednik.

§ 58. Predsednik odmah obavezno proglašuje rezultat glasanja skupštine, odluku i ponovo predmet o kojem se glasalo.

§ 59. Dizanjem ruke glasa se u svim slučajevima o kojima nije ovim poslovnikom određen drugi način glasanja.

O rezultatu glasanja dizanjem ruku odlučuje predsednik. Ako je po njegovom mišljenju rezultat sumnjiv, glasa se i protiv ili ponovo. Ako i po drugi put po njegovom mišljenju rezultat bude sumnjiv, pristupiće se poimeničnom glasanju.

§ 60. Dizanjem ruku glasa se na ovaj način: predsednik poziva da dižu ruke svi oni, koji glasaju protiv predloga.

§ 61. Poimenično se glasa usmeno. Glasanje poimenično biva: 1) kad se glasa o predlogu u načelu ili konačno u celosti; 2) kad glasanje dizanjem ruku dá sumnjiv rezultat i posle drugog pokušaja.

Pri poimeničnom glasanju jedan od sekretara pozivaće delegate poimence, a oni glasaju rećima »za« ili »protiv«. Po svršenoj prozivci, prozivaće se još jednom oni delegati, koji se ne odazovu prvog puta, pa će tek posle toga predsednik objaviti, da je glasanje zaključeno.

§ 62. Tajnim glasanjem glasa se pri izboru predsedništva i pojedinih odbora skupštine i u slučajevima predviđenim ovim poslovnikom.

Ovo glasanje vršiće se listićima. Svi listići, kojima se glasa, moraju biti jedne veličine, jedne boje i jednog oblika sa žigom.

Delegati će jedan za drugim po prozivci sekretarovo puštati svoje listiće u kutiju, koja će biti na stolu predsedništva. Ove glasove brojaće tri delegata, određena od predsednika i potvrđena od skupštine. Ako ima više grupa, treba po mogućnosti uzeti u obzir sve.

Disciplinski red za delegate.

§ 63. Skupštini pripada isključivo pravo da u svojoj sredini održava red preko svoga predsednika, rediteljskog i disciplinskog odbora.

§ 64. Disciplinske kazne, kojima se delegati mogu kazniti jesu:

- 1) opomena na red;
- 2) zapisnička opomena na red;
- 3) oduzimanje reći;
- 4) gubitak prava učešća na pojedinim sednicama skupštine;
- 5) gubitak prava daljnog prisustvovanja ovoj skupštini;
- 6) podnošenje optužnice redovnom staleškom sudu.

Delegat može da bude prema težini prestupka kažnjen isključenjem najviše od tri sednice.

Prve tri kazne izriče predsednik. O isključenju sa sednice odlučuje skupština bez rasprave, i to na prijavu predsednika ili 15 članova skupštine, koji podnose pismenu prijavu s potpisima disciplinskog odbora skupštine, koji sastavlja i predlog za podnošenje prijave staleškom sudu.

Disciplinski odbor skupštine izabire se na svakoj skupštini jednako kao i svaki drugi stalni odbor. Taj odbor radi u skupštini permanentno te odlučuje odmah posle prijave predloga i raspravlja svaki predmet kao hitan. Svaki se delegat bezuvetno mora pokoriti odlukama skupštinskog disciplinskog odbora.

§ 65. Opomenom na red kazniće se svaki delegat, koji bude svojim govorom ili inače svojim ponašanjem na skupštini narušavao red i propise ovog poslovnika.

§ 66. Zapisničkom opomenom na red, koja će se zabeležiti u zapisnik skupštine, kazniće se svaki delegat, koji je u istoj sednici bio već ranije opomenut na red.

Da li će se druga opomena izreći kao obična ili kao zapisnička, zavisi od nahođenja samog predsednika.

§ 67. Oduzimanjem reći kažnjava se: 1) svaki delegat, koji bi prilikom svoga govora narušio red, a već je ranije na istoj sednici bio kažnjen zapisničkom opomenom na red; 2) svaki delegat, koji u toku svoga govora već dva puta nije htio da poslušati predsednika ni da se pokori odlukama.

§ 68. Kaznom isključenja kažnjava se svaki delegat koji vreda vlasti i slično, koji vreda i kleveta delegate, članove JUU, stalež i t. d. ili se prema skupštini ponaša nepristojno, ili ako se ne pokorava opomenama njenog predsednika, a naročito u pogledu izvršenja kazne. Istom će se kaznom kazniti i delegat, koji pravi nered ili sprečava red u sednici.

§ 69. Delegat, koji je kažnjen kaznom privremenog isključenja sa skupštinske sednice, dužan je ukloniti se odmah iz skupštinske dvorane.

U slučaju protivljenja, određiće predsednik, da se kažnjeni delegat silom ukloni iz dvorane. Ako bude potrebno, predsednik će privremeno prekinuti sednicu. Uklanjanje izvodi rediteljski odbor.

Sekcija (društvo), na čije se teritoriju vrši skupština, daje potreban broj redatelja s predsednikom redateljskog odbora. Predsedniku redateljskog odbora mora se bezuvetno pokoravati svaki član i učesnik skupštine. Članovi redateljskog odbora imaju na ruci poseban znak.

§ 70. Delegat, protiv koga se predlaže kazna privremenog isključenja sa sednice, ima pravo da govori u svoju odbranu, i to najviše pet minuta.

Tom prilikom ne vrši se nikakvi drugi pretres.

Ako se predlaže isključenje za više delegata zbog zajedničke krivice, onda ima pravo

zaupno — bo knjigo nemara bral meščan in drugi s čisto pomeščanjeno dušo, ki na kmetstko miselnost in kulturo gledajo le z vidika meščanske prosvetljenosti ter vidijo le vrhno plast v razkroju, v globino pa ne morejo ali nočejo. —

Jezik knjige je delu primeren, stavki so kratki. Vaško obeležje daje tudi obilica ljudskih rekov. Na mesto »kmečki« bi raje videl »kmetstki«. — Pa še to: Jugoslovanska knjigarna je leta 1932. izdala povest »Cvet naše vasi«, ki jo je napisal Paul Keller, ne Dörfler (gl. »Naša vas« str. 24!).

V. Brumen.

Drobiž iz učiteljske torbe

V poslednjem času so se začeli zbirati k zasedanjem člani mnogih banovinskih svetov. Iz zapisnikov savskega banovinskega sveta posnemamo govor bana dr. Perovića, ki se je dotaknil tudi vprašanja narodne prosvete.

V novem budžetu so nato postavili sredstva, da prožijo pomoč občinam in šolskim odborom, ki dovršujejo ali širijo šolske zgradbe in druge prosvetne domove. V savski banovini grade tačasno 48 novih šol.

Za primeru si oglejmo razmah šolstva na področju savske banovine od ujedinenja pa do danes tako. kakor ga kažejo številke.

Leta 1918. je bilo 1313 državnih, 20 verskih in 73 privatnih osnovnih šol. Danes je 1770 državnih in 17 privatnih osnovnih šol.

V poslednjih treh letih je dobilo osnovno šolstvo 129 novih zgradb.

Dr. JOSIP JERAJ:

Naša vas

Oris vede o vasi. Ljubljana. SSM. 1933. 8° 207. strani.

Med letošnjimi knjigami SSM je izšla tudi Jerajeva »Naša vas« ki je prvi oris, vede o vasi, pa ne le pri nas. Pisatelj nam razgrinja polno vrsto problemov, na katere doslej nisimo mislili, vsaj v tej zvezi in tej enotnosti ne. V tem je glavna in največja vrednost dela. Kot prvi oris vede o vasi hoče predvsem pokazati tukaj dane probleme, hoče biti bolj pobuda za reševanje, kakor pa njihova končna rešitev.

Veda o vasi se deli po tem orisu v štiri panoge: vaško kulturoslavlje, sociologija, psihologija in pedagogika.

Vaško kulturoslavlje govori o svojstvenem kmetovem motrenju Boga, verskih resnic in dogem, o svojstvenem kmetovem pojmovanju morale in o svojstvenem umetniškem čuvstvomjanju vaščanov. Pisatelj zagovarja samoniklost in enotnost vaše kulture ter njeno pozitivno bistvo. To tvori delo v naravi in vaško socialno življenje: smiselnost in ritmičnost narave, v kateri kmet živi in deluje, tu intimna skupnost na ozkem prostoru vasi; živi vsakdanji stiki, izenačevanje v nayađah in življenjskih običajih ter vaško javno mnenje (str. 30 in sl.). Kmetstka tradicionalnost, konservativnost in neosebnost so le drugotni znaki; imajo svoje dobre in svoje slabe strani. Iz te svojstvene kmetstke miselnosti izvira tudi svojevrstno motrenje vere, iz nje izhaja svojevrstna pravstvenost, ki se simbolizira v pravstvenih šegah, iz iste miselnosti pa je vzrasla tudi naša ljudska umet-